

VERZAMELING De oudste suikerwikkels van Marcel Bekema is van voor 1915

'Elk zakje een ander kijkje in het verleden'

Marcel Bekema heeft een collectie van meer dan 120.000 suikerzakjes en -wikkels. Daarmee is de Haarlemmer een van de grootste verzamelaars van Nederland.

Nina Eshuis
n.eshuis@mediahuis.nl

Haarlem ■ Kijk, zegt Marcel Bekema (40). Hij draait het suikerzakje om dat voor hem ligt. Op de voorkant staat 'Café-restaurant Bantam Hoogkarspel', in blauwe letters. Maar voor Marcel is de achterkant van het suikerzakje interessanter. Achterop dit zakje is een sneetje te zien, daar zit een papieren klepje ingevouwen. „Deze werden vroeger met de hand gevuld en dan met het klepje dichtgemaakt. Dit zakje komt echt uit de jaren twintig.”

Het is een van de oudste suikerzakjes die Marcel bezit. Al sinds zijn veertiende spaart de Haarlemmer suikerzakjes en -wikkels. Inmiddels heeft hij er tussen de 120.000 en 140.000, gokt hij. Op de bovenste verdieping van zijn huis staan drie boekenkasten vol grote grijze mappen waar de zakjes in zitten. Leeg, de suiker is er al uit. De zakjes komen uit alle hoeken van het land. Uit Beverwijk en Musselkanaal, Oldenzaal en Tzumarrum. Soms staat er een tekening op, soms alleen de naam van het café, restaurant, de voetbalclub of het stadhuis waar de zakjes bij de koffie of thee werden gegeven. „Suikerzakjes zijn natuurlijk echt iets van vroeger”, zegt Marcel. Het grootste deel van zijn verzameling dateert dan ook uit de jaren vijftig, zestig en zeventig. Uitvinden hoe oud ze zijn, dat is de uitdaging. Want lang niet op elk suikerzakje staat een jaartal. De achterkant van het zakje is daarin belangrijk, legt Marcel uit. Werden ze, net als het exemplaar van Café-restaurant Bantam, met de hand gevuld? Of machinaal? En hoe werden de zakjes dan geplakt?

Oudste
Hij pakt er een ander suikerzakje bij, uit de map met zijn oudste

„**Ik denk dat ik 90 procent van alle Nederlandse suikerzakjes wel ongeveer heb**

exemplaren. 'Van Oordt' staat achterop. „Dat is de grootste fabrikant van suikerzakjes.” Op de achterkant zijn drie randjes te zien. „Dit noemen we buitenom geplakt. Ik weet dat Van Oordt de machines rond 1950 heeft veranderd, waardoor de suikerzakjes op een andere manier dichtgeplakt werden. Deze is dus sowieso van voor 1950.”

Het oudste exemplaar dat de verzamelaar bezit, is een wikkels van een suikerklontje van de firma Koppen. Hij bewaart de wikkels in een doorzichtig plastic mapje. Hygiënisch, zinderlijk, stofvrij, staat erop. „Vliegenbevuiling onmogelijk”. „Grappig hè. Dat betekent dat hij goed dicht zit, dat de vliegen er niet bij kunnen.” De wikkels moet van voor 1915 zijn, heeft de verzamelaar uitgedokt. „Hier staat Amsterdam Zuid, telefoon 3416. Ik heb ontdekt dat ze in Amsterdam vanaf 1915 zijn begonnen met telefoonnummers van vijf cijfers.”

Stukje geschiedenis
Suikerzakjes bieden volgens Marcel een kijkje in het verleden. „Van een restaurant zie je bijvoorbeeld de naam veranderen of het telefoonnummer. De kleren die de mensen op de plaatjes dragen veranderen. Het is een stukje geschiedenis, dat vind ik het leuke eraan. Plus ik hou van alle plaats-

namen van Nederland. Van een klein dorpje bestaat er dan een suikerzakje, dat vind ik leuk om te weten.”

Van Haarlem heeft hij ook een boek vol. De zakjes zijn onder meer afkomstig uit het politiebureau, restaurant Brinkmann, het stadhuis en sportvereniging Geel-Wit. „Ik vind het wel het leukste als er tekeningen op staan. Tegenwoordig zie je veel suikerstaafjes, dat is veel minder interessant.”

Als kind begon Marcel met het sparen van postzegels. „Ik peuterde ze van brieven af. Mijn opa werkte vroeger bij de post. Die wist veel plaatsnamen uit zijn hoofd. En mijn oom verzamelde stempels. Daar heb ik het dus een beetje van, denk ik.” Samen met zijn broer verzamelde hij Nederlandse postzegels. Hij met thema 'sport', zijn broer had het thema 'dieren'.

Bij postzegels weet je precies welke er bestaan en hoeveel ze waard zijn. „Dan gaat het meer om: kan je die postzegel kopen om je verzameling op te vullen? Dat vond ik na een tijdje niet zo interessant meer.” Toen zijn moeder aankwam met een bakje suikerzakjes voor een vriend van hem, besloot hij de zakjes zelf te houden. „Zo is het begonnen.”

Als hij vijftien jaar oud is, koopt Marcel een verzameling van 40.000 zakjes over. „Ik kwam een advertentie tegen in verzamelaarsblad De Klepel. Ik had toen een schrijftje met honderd suikerzakjes die ik er met plakband in had geplakt.” Hij weet nog goed dat de verzamelaar bij hem aan de deur kwam. „Met allemaal verhuisdozen. Wel meer dan tien, geloof ik. Ik ben elk zakje langsgegaan. Zo heb ik ze op mijn eigen manier weer gesorteerd. De ene verzamelaar doet het op provincie, de andere op plaatsnaam.”

Tien kilo suikerzakjes
Voor Marcell's vrouw, Guda, was het wel even slikken toen hij bij haar introk. „Ik heb eigenlijk niet zo-

Marcel Bekema voor zijn verzameling suikerzakjes. Rechts in zijn hand de grootste suikerzak uit zijn collectie: eentje van 50 kilogram.

FOTO'S UNITED PHOTOS/TOUSSAINT KLUITERS

veel spullen, zei ik tegen haar, alleen een verzameling suikerzakjes. Dat zal wel meevallen, dacht ze. Maar toen kwam ik met dozen vol aan.” Toch vond ze het wel leuk om mee te helpen met de verzameling. „Mijn vrouw is projectmanager, dus ze is altijd wel van het regelen en kan goed helpen ordenen.”

Nog steeds is hij bezig om zijn verzameling uit te breiden. Door te struinen op Marktplaats bijvoorbeeld, door dozen met zakjes te

ruilen of door verzamelingen over te kopen. „Eén op één ruilen lukt bijna niet, behalve met echt oudere bijzondere zakjes. Het is meer: hier heb je tien kilo suikerzakjes, mag ik dan tien kilo van jou? Zo gaat dat.”

90 procent
Samen met zijn vrouw sorteert Marcel de zakjes vervolgens. „Eerst op buitenland of Nederland. Dan leggen we de plaatsnaam op alfabetische volgorde.” Daarna gaan ze

de mappen stuk voor stuk na, om te kijken of ze het zakje al hebben. Eigenlijk kan bijna alles dan weer weg. „Ik denk dat ik 90 procent van alle Nederlandse suikerzakjes wel ongeveer heb. Nog een paar leuke oudere vinden, dat is een beetje de sport. Als ik een collectie over koop van tweehonderd mappen, vind ik er misschien zes die ik nog niet heb. Maar dat geeft wel voldoening.” Het is monnikenwerk, geeft hij toe. En het gaat steeds trager, met twee jonge kin-

deren in huis. „Ik koop alleen nog maar een verzameling over als ik weet dat het goed gesorteerd is.”

Lange weg
In het dagelijks leven is Marcel fysiotherapeut. „Heel anders dus. Tijdens mijn werk ben ik veel met mensen bezig, en dit is puur met zakjes. Ik ben een rustig en geduldig persoon, dat helpt wel bij het uitzoeken. Met name voor de wintermaanden is het best wel leuk om weer te doen. Sommige mensen

doen een legpuzzel, wij pakken de suikerzakjes erbij. En dan gaan we sorteren.”

De slaapkamer staat nog vol met dozen uit een vorige collectie die hij overkocht. „Plaatsnamen met de E hebben we nu bijna gedaan. F tot en met Z liggen nog op de slaapkamer. Nog een hele lange weg te gaan dus. Ik denk nu: het is wel even klaar met de grote verzamelingen. Maar dan kom ik toch toevallig weer iets tegen en dan kan ik het bijna niet laten.”

„**Een op een ruilen lukt bijna niet. Het is meer: hier heb je tien kilo suikerzakjes, mag ik dan tien kilo van jou?**

Uit de collectie van Marcel Bekema.